

*Загородня Алла, канд. пед. наук, доцент,
провідний науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

ПИТАННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У 90-ТИХ РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

Впровадження профільного навчання у старших класах середньої школи є одним із пріоритетних напрямів оновлення змісту сучасної освіти, серед ключових завдань якого: підвищення якості сучасної освіти, гуманізація навчання, задоволення освітніх потреб, самоактуалізація особистості, утвердження унікальності, неповторності і самоцінності індивідуальності школяра, що дозволяє за рахунок зміни у структурі, змісті й організації освітнього процесу враховувати інтереси та здібності учнів, створювати умови для їхньої освіти відповідно до професійних інтересів та життєвих планів. Різноманітні аспекти профілізації середньої освіти у старших класах середньої школи вивчали українські та зарубіжні науковці, а саме: висвітленням загальних теоретичних питань профілізації навчання опікувалися О. Бугайов, С. Броневщук, М. Бурда, Г. Бунтовська, М. Гузик, О. Корсакова, С. Логачевська, Х. Лійметс, Т. Логвіна-Бик, В. Монахов, Н. Огурцов, В. Орлов, А. Пінський, Л. Рожина, П. Сікорський, І. Унт, В. Фірсов, Н. Шиян, Н. Циркун, R. Aldrich, J. Bastian, A. Combe, L. Cremin, M. Curtis, D. Dean, P. Gordon, H. Gudjons, T. O'Brien, G. Walford та ін.; проблемі становлення та розвитку профільної школи присвячені праці Л. Березівської, Н. Бібік, Л. Бондар, Л. Ващенко, Н. Дічек, В. Кизенка, О. Коберника, В. Кузь, О. Локшиної, І. Лікарчук, В. Лугового, В. Майбороди, Ю. Мальованого, О. Корсакової, В. Огнев'юка, Л. Онищук, А. Самодрин, О. Сухомлинської, С. Трубачової, Н. Шиян та ін.; проблеми загальнопедагогічної та загальнодидактичної специфіки профільного навчання знайшли відображення у дослідженнях С. Вольянської,

Н. Дмитренко, Н. Ковчин, С. Кравцова, І. Лікарчука, А. Самодріна, М. Сметанського та ін.

Основними нормативно-правовими документами в яких висвітлено стратегічні завдання реформування системи освіти та сфери загальної середньої освіти є: Державна національна програма «Освіта. Україна XXI століття» (1993); Закони України: «Про освіту» (1991), «Про загальну середню освіту» (1999 р.); «Концепція загальної середньої освіти» (12-річна школа) (2001); «Концепція профільного навчання в старшій школі» (2003 р.), Галузева Програма впровадження профільного навчання на 2008-2010 роки (2008 р.).

Профільне навчання – це вид диференційованого навчання, який передбачає врахування освітніх потреб, нахилів та здібностей учнів і створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті та структурі організації навчання.

У «Національній доктрині розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.» профілізація трактується як один із шляхів забезпечення рівного доступу дітей до освіти.

Мета профільного навчання полягає у забезпеченні рівних можливостей для доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки; гарантування неперервної освіти впродовж усього життя; виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства.